

Farkas Zoltán¹

A ZÁCH UTCÁTÓL A KEREPESI ÚTIG (A logisztikai szakgyűjtemény története)

FROM ZÁCH STREET TO KEREPESI STREET
(History of the logistics special collection)

[HTTPS://DOI.ORG/10.30583/2023-1-2-236](https://doi.org/10.30583/2023-1-2-236)

„A logisztika a harci erő alapja, amelyet úgy lehet leírni, mint egy híd, ami összeköti a nemzet hadra kelt erőit a nemzet gazdaságával.” /NATO idézet/

Absztrakt

A logisztika általában nem látványos dolog, a katonai logisztika különösen nem az, ugyanakkor rendkívül szerteágazó tevékenység. A háttérben, láthatatlanul teszi a dolgát. Nélküle semmi sem működne. Bemutatni, tárgyi emlékeit kiállítani, fejlődéséről számot adni nem egyszerű feladat. Néhány lelkes logisztikai tiszt - vezetőik támogatásával - erre tettek sikeres próbálkozást, amikor létrehozták a Logisztikai szakgyűjteményt. Sikereik ellenére a szakgyűjtemény sorsa viharos volt, jövője ismeretlen. A cikk ezt a viharos utat kívánja bemutatni.

Kulcsszavak: katonai logisztika, logisztikai szakgyűjtemény

Abstract

Logistics is generally not spectacular; military logistics, in particular is not. At the same time, it is an extremely diversified activity. It does its work in the background, invisibly, without it nothing would work. It is not easy to present, display your tangible memories, and give an account of your development. With the support of their managers, a few enthusiastic logistics officers made a successful attempt to do so and created the Logistics Special Collection. Despite their success, the fate of the

¹ Farkas Zoltán ny. alezredes, ORCID: 0000-0002-5680-0822

special collection was turbulent, its future is unknown. This article aims to present this stormy journey.

Keywords: military logistics, logistics special collection

Bevezetés

A különböző gyűjtemények létrehozásának célja, hogy megőrizték az utókor számára azokat a tárgyakat, eszközöket, amelyek egy-egy korszakot jellemeznek. Jól lehet látni az adott kor fejlettségi szintjét, az ott használt eszközöket.

Különösen érdekesek ezek a dolgok akkor, ha ezek katonai szakterületre vonatkoznak. A katonai szakterület sokrétűsége az általános történelmi ismereteken túl számos olyan új információt tud adni a múzeumi látogatóknak a gyűjtemény megtekintése során, amellyel a polgári életben nem találkozott.

A hadtörténeti múzeumok gyűjteményei legtöbbször egy-egy adott korszakot vagy eseményt, eseménysort dolgoznak fel időszaki kiállítások során, bemutatva azt a látogatóknak.

A haditechnikai eszközökről számos szakosított és átfogó kiállítás és kutatható dokumentum jelent meg a különböző nemzeteknél (harcokocsik, repülő, tűzérsegi eszközök, gyalogsági fegyverek, rakéták, ruházat stb.).

A harcoló csapatok működését, alkalmazását biztosító logisztikai szakterület azonban már kisebb hangsúlyt kapott, hiszen ezzel nem lőnek, nem repülnek, „csupán” a katonák mindennapi ellátását, az eszközök megbízható működését, a szükséges anyagi feltételeket biztosították és biztosítják.

Ezen követelmények teljesítéséhez a kor színvonalának megfelelően kerültek rendszeresítésre azon eszközök, amelyek minden körülmények között hivatottak biztosítani a katonák mindenoldalú ellátását.

A Hadtáp Szakgyűjtemény kialakításához nagyban hozzájárult a Magyar Néphadsereg átalakulása, a Varsói Szerződés megszűnése, a Magyar Honvédség létrejötte, amely feladatrendszerében, struktúrájában a korábbiakhoz képest átalakult. A korábban kialakított csapattörténeti múzeumokat megszüntették. Ennek következtében nagyon sok

tárgyi eszköz sorsa vált bizonytalanná. Az ezzel kapcsolatban kiadott intézkedések az adott helyőrségek állományának nagyon sok keserűséget okoztak, hiszen a katonaközösségek által létrehozott, kialakított gyűjtemények, az általuk fontosnak és megőrzendőnek ítélt emlékek kerültek hozzáférhetetlenné, illetve veszendőbe.

A szakgyűjtemény születésének előzményei

A logisztikai - akkor még hadtáp - szakterületen dolgozó Katona László mérnök alezredes javaslatot tett előjárói felé, hogy a Hadtáp Főcsoportfőnökség közvetlen alárendeltségébe tartozó és megszűnő csapattmúzeumok anyagát gyűjtsék be és azt központilag kezeljék.

Az MN HF-ség a Honvédelmi Minisztérium része volt; úgy emlékszem, hogy a javaslatot fel is karolták, és a kapcsolódó munkák végzésére nyugdíjasként a hivatkozott és valóban kiváló munkát végző Zimonyi ezredes urat bízták meg.

Az alapok úgymond lerakása az MH Hadtáp Kiképző Központban kezdődött, ahová megkezdték az anyagok begyűjtését. A munkálatok összefogásához sikerült megnyerni Dr. Zimonyi István ezredes urat², aki korábban negyedmagával megírta „A magyar katonai ellátó (HAD-TÁP) szolgálat története (Az őshazától 1949-ig)” című tudományos szakágú hadtörténeti könyvet, amely doktori disszertációjának anyagát képezte. Így azután a gyűjtemény rendszerezése, kialakítása rendkívül jó kezekbe került. A gyűjtemény rendszerezése során kialakult az elgondolás, majd ezt követte az előjárói döntés, hogy ezt az összegyűjtött anyagot egy hadtáp szakgyűjteményi kiállítás keretében be kell mutatni. A kezdeményezést a szolgálatnál dolgozók örömmel vették tudomásul, és nagyon sok katona, valamint polgári dolgozó a kétkezi munkájával, munkaidőn túl is segítette az általuk múzeumnak nevezett kiállítás elkészítését.

A Zách utcai objektumban összeállított gyűjteménynek ez a hely nem volt sem megfelelő, sem elegendő, ezért a parancsnoki vezetés úgy döntött, hogy ennek méltó helyét olyan objektumban kell kialakítani, amely külsőiben, tradícióiban megfelelő környezetet tud nyújtani.

A gyűjtemény méltó elhelyezésére jó helynek kínálkozott az MH Ruházati Ellátó Központ épülete Budapesten, a Daróczi út 5. szám alatt,

² Rövid életrajzát lásd a Mellékletben.

amelyet még az Osztrák – Magyar Monarchiában építettek fel. A műemlék jellegű épületegyüttes kiváló helyt adott a szakanyagok elhelyezésére, a tábori elhelyezés és a mobil eszközök bemutatására. Kialakították az élelmezés, a ruházat, az üzemanyag, a közlekedési, majd az egészségügyi kiállítási szakterületeket.

A hadtápvezetés által létrehozott kiállítás célja az volt - és ez ma is így van -, hogy a történelmi relikviák bemutatásával szemléltesse a magyar katonai ellátást. A szakgyűjtemény ünnepélyes, nyilvánosság előtti megnyitására 1996. december 2-án került sor. A megnyitás december eleji időpontja az „Ellátó Katonák Napja”-hoz kapcsolódott, amely azóta a „Logisztikusok Napja” nevet viseli. A fénykép a későbbi, 2000 utáni állapotot mutatja. A bejáratot a „Katonai ellátás története a honfoglalástól napjainkig szakgyűjtemény” felirat díszítette, ahol kitűzték az MH Összhaderőnemi Logisztikai és Támogató Parancsnokság, az MH „A Hazáért” feliratú lógóval ellátott, a magyar nemzetiszínű és a NATO zászlókat.

1. számú ábra. A Szakgyűjtemény Daróczi úti homlokzata

A Szakgyűjtemény létrehozása

A szakgyűjtemény négy fő részre tagozódott:

- múzeum,
- emlékfal (a magyar ellátó katonák emlékére),
- technikai park,

– kutatószoba.

A **múzeumban** a szakgyűjtemény szakágankénti elhelyezése azok méretétől függően a kiállítási termekben, illetve az ott elhelyezett vitrinekben került bemutatásra. A kiállító helyeken megtekinthetők voltak a fegyverzet, a ruházati felszerelés, a főző- és sütőeszközök, az üzemanyagellátás, a katonai közlekedés és szállítás eszközei, az I. világháborúban alkalmazott orvosi ellátás műszerei, fogorvosi eszközök, a katonák pihentetését szolgáló elhelyezési eszközök, berendezések és egy faszerkezetű ruházati fertőtlenítő kocsis 1916-ból. A fertőtlenítő kocsis a Teudloff-Dittrich Budapesti Armatúra- Szivattyú- és Gépgyár Részvénytársaság Budapest-Kispest gyárában 01. gyártmányszámmal készült.

2. számú ábra. A 1916M tábori fertőtlenítő kocsis

Az „Ellátó katonák emlékére” készült **emlékfal**nál koszorút helyeztek el az „Ellátók napja”, majd a későbbiekben a „Logisztikusok Napja”

alkalmából, valamint esetenként külföldi katonai delegációk látogatásakor.

3. számú ábra. Emléktábla a Daróczi úti objektum falán

A **technikai park**ban kerültek elhelyezésre a tábori konyhák, sütődék, üzemanyagtechnikai és szállítóeszközök, valamint még sok egyéb berendezés is, melyek a tábori viszonyokban az ellátást szolgálták.

4. számú ábra. Mozgókonyhák

5. számú ábra. A 15M fogatolt tábori sütőkemence

A **kutatószo**ba kialakítása fontos tényezőként jelentkezett, hiszen itt kerültek összegyűjtésre azon dokumentumok, amelyek a hadtápszolgálat szakintézkedéseit, a szakterületek felkészítési-kiképzési dokumentumait, intézkedéseit, kiképzési programjait foglalták magukba. Jelentősége abban állt, hogy itt olyan anyagok kerültek megőrzésre, amelyek központilag nem voltak / irattár, levéltár/ kötelesek, de a szakterület egészének megismerése szempontjából jelentőséggel bírtak.

A gyűjtemény megnyitásának napján felfektetett „Vendégkönyv” hazai és külföldi látogatói bejegyzéseikben csak az elismerés hangján nyilatkoztak a látottakról.

Új helyszín, költözés, átalakítás

A gyűjtemény elhelyezése azonban nem bizonyult véglegesnek. A hadsereg átalakítása (csökkentése), a nehéz gazdasági viszonyok azt eredményezték, hogy a Daróczi úti objektum eladásra került, ezért a logisztikai szakgyűjteménynek is költöznie kellett. A szakgyűjtemény új helyéül az akkori MH Élelmezési Ellátó Központ Budapest, XIII. Lehel utcai objektuma lett kijelölve. A gyűjteményi anyag az I. számú épület földszintjére, a kutatószo

ba az első emeletre került telepítésre. A hadtáp szakgyűjtemény azonban átalakult logisztikai szakgyűjteménnyé, mivel a korábbi MH Hadtáp Főcsoportfőnökség és az MH Fegyverzeti és Technikai Főcsoportfőnökség egyesítésével létrejött az

MH Anyagi-Technikai Főcsoportfőnökség. A szakgyűjtemény tehát kibővült a technikai szolgálat anyagával.

Külön-külön termekben kaptak helyet az egyes szakterületek úgy-
mint: az **elhelyezés**, a **műszaki** szaktechnika a **páncélos** technikával,

6. számú ábra. Páncélos-gépjárműtechnika

7. számú ábra. Vasúti viadukt provizórium

a **vegyivédelmi** és a **híradótechnikai** eszközök, amelyek közül külön is érdekes volt a korhű öltözetben lévő Honvéd Folyamerők katonája a kerékpárhoz hasonló áramfejlesztővel működő híradó központtal,

8. számú ábra. Honvéd Folyamerők híradó katonája

a tábori **meteorológiai** eszközök, a **repülőműszaki** technikai makettek és műszerek, hajózó öltözetek, ejtőernyők, vállról indítható **légvédelmi** eszközök.

9. számú ábra. Repülőszakanyag és egyéni felszerelés

A **fegyverzeti** eszközök közül a gyalogsági kézfegyverek, kardok, szuronyok, a kispuskalőszertől az ágyú löszerekig, különböző kaliberű löszerek hüvelyei, kézigránátok lőporminták kerültek bemutatásra.

10. számú ábra. Fegyverzet-technikai szakanyagok

A **közlekedési** szakterületről láthatók voltak a málhanyergek, közlekedési szaktechnikai berendezések, vasúti kocsik és állomások makettjei. Külön érdekességként őrizi a múzeum az Állami díjas TS uszályhíd makettjét, annak eredeti fényképeit. Megtalálható volt a folyami hajózás motoros vontatója, a teherszállítás uszálya.

11. számú ábra. TS uszályhíd makettje

Az **egészségügyi** szolgálat gyűjteménye különböző orvosi műszereket, sterilizáló berendezéseket, gyógyszeres ládákat és 1915-ből származó lábbal hajtott fogfúró berendezést mutatott a látogatóknak.

12. számú ábra. Egészségügyi berendezések

Az **üzemanyag-szolgálat** bemutatta a tábori üzemanyag bevizsgáló laboratóriumát, üzemanyagfeltöltő kutat, zsírzó- és feltöltőrendszereket, azok tábori viszonyok közötti működésének fényképeit, a különböző nagyteljesítményű hajtóanyag-szivattyúkat.

13. ábra. Hajtóanyag-szivattyúk

Az **élelmezési** szakterület bemutatta a 1915M taligakonyháját, élelmezési felszereléseket, élelmezési szállító- és főzőedényeket, a tábori egység vágatási felszerelését, konzerveket, vízszállító edényeket. Láthatóak voltak a minősített időszakban kiadott egyéni élelmezési csomagok, készítmények. Kiállításra kerültek Farkas Bertalan kutató-űrhajós részére készített, az Interkozmosz programban használt, kalocsai mintával díszített különböző élelmiszerfélések.

14. számú ábra. A 1915M taligakonyha

A **ruházati** szolgálat a honfoglalástól napjainkig a legjellemzőbb köznapi, ünnepi és hadiöltözeteket, ruházati felszereléseket, ékítményeket, a rendfokozati jelzések különféle változatait mutatta be.

15. számú ábra. Különböző korok katona ruhái

Külön teremben kaptak helyet a **nemzetközi missziókban** szolgálatot teljesítő katonák tevékenységéről készült fényképek, emléktárgyak, illetve a különböző éghajlati viszonyok közötti hadigyakorló öltözetek.

16. számú ábra. Sivatagi hadiruházat

Itt kapott helyet a 2007-ben megszüntetett MH Összhaderőnemi Logisztikai Támogató Parancsnokság emlékszobája is.

A gyűjtemény színvonalát emelte és jól illeszkedett a mindenoldalú logisztikai ellátás rendjébe a különböző katona tárgyú festmények bemutatása, valamint a katonazenekarok hangszereit bemutató anyag.

Az ismertetés természetesen nem teljes körű, hiszen ahhoz a leltárban szereplő összes anyagot fel kellene sorolni, és ezért minden szakterület szakértőitől megértést kell kérnem.

A **technikai eszközök** elhelyezésére egy nagy hangár került kijelölésre, ahol VPV vontató-mentő jármű, BTR-152 páncélozott szállító harcjármű, BTR-60 alvázon R-145 parancsnoki híradórendszer, tábori mozgósütődék és -konyhák, az I. világháborúból származó ruházatfertőtlenítő kocsi, szekér, hajtóanyag-szivattyúk, dagasztógép, főzőüstök, ágyúk, automata aknavető kerültek elhelyezésre. A hangár belső terét álcahalókkal borították be. A belső térben kialakítottak egy tábori étkezdét és egy parancsnoki törzsmunka-sátort.

17. számú ábra. R 145 rádióállomás BTR 60 alvázon

Az udvaron kerültek elhelyezésre a TMS 80M tábori mozgó sütőüzem és az MPM-72 gépesített mosoda 3-3 db konténere.

A Lehel úti parancsnoki épület falán elhelyezett emléktáblát 2012 őszén kivették és elszállították az MH Logisztikai Ellátó Központ mátyásföldi bázisára.

Újabb változások

2011-ben a szakgyűjtemény kezelése és annak anyaga a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumhoz került. Az akkori gyűjteménykezelő Zsiborás János ny. ezredes bekövetkezett halála után a múzeum bezárásra került, annak kutatószobájában elhelyezett szakmai könyvek, intézkedések a HM Hadtörténeti Múzeumba kerültek beszállításra. Sajnos ennek a gyűjteménynek nem volt leltári összesítője. A szakgyűjteményről teljes körű leltár készült, amely 704 tételben rögzítette a kiállítás anyagát, melyet átadtam a HM Hadtörténeti Múzeum megbízott igazgatójának.

Az előzőekben, csak kivonatossan ismertetett gyűjtemény látogatottsága elviekben mindenki részére biztosított volt, de mivel ez katonai objektumban került elhelyezésre, ezért a polgári szféra részére nehezebben volt elérhető. A Múzeumok Éjszakája rendezvénysorozatban két alkalommal is nyitva volt a nagyközönség számára, a beléptetés és biztonsági rendszabályok betartása mellett. A logisztikai szakállomány

képzése során a tiszti, altiszti (tiszthelyettesi), tartalékos tiszti hallgatók rendszeresen szakmai látogatást tettek a múzeumban.

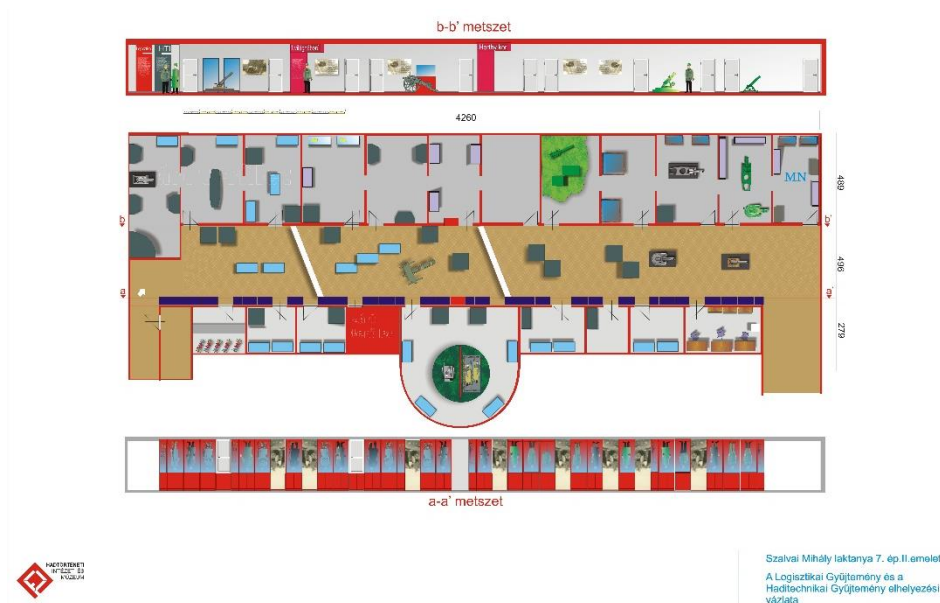
A különböző külföldi delegációk is elismeréssel nyilatkoztak a szakgyűjteményről. A teljesség igénye nélkül: látogatást tett a Kínai Népi Felszabadító Hadsereg hadtáp küldöttsége, a Raksawai Textilgyár küldöttsége, US – magyar katonai összekötő csoport, az USA különböző katonai képviselői, a Portugál Védelmi Minisztérium képviselője, az Egyesült Királyság, Cseh Köztársaság képviselői, a katonai főiskolák, a Zrínyi Miklós Katonai Akadémia / Nemzetvédelmi Egyetem/ hallgatói, a Magyar Rendőrség, a szlovák logisztikai delegáció, spanyol katonai küldöttség, francia küldöttségek, orosz delegáció, észt küldöttségek, osztrák, bolgár, izraeli delegáció, kanadai küldöttség, a „MAGLITE” logisztikai együttműködési gyakorlaton résztvevő állomány, a Magyar Honvédség, a Honvéd Vezérkar és a Honvédelmi Minisztérium különböző szervezetei és háttérintézményei.

2012 júliusában olyan döntés született, hogy a szakgyűjteménynek ismét költöznie kell. A gyűjtemény új objektumaként a Kerepesi út 29/b szám alatti volt Szalvay laktanya VII. épület 2. emelete lett kijelölve. Az előjárói döntésnek megfelelően a szakgyűjtemény felszámolása, szakszerű összecsomagolása két hét alatt megtörtént, mivel az elsődleges utasítás szerint 2012. augusztus hónapban azt át kell szállítani. Az új helyen azonban az ott lévő cégek kiköltözése, az állapot felmérése, majd a közbeszerzési eljárás befejeztével a nyertes cég a költségfedezet biztosítása után csak 2013. február közepére tudta átadni a felújított kiállítási szintet. A gyűjtemény azonban ismét bővült, mert a HM Haditechnikai Intézet **fegyvergyűjteménye** is terv szerint itt került elhelyezésre. Költözésüket a Haditechnikai Intézet objektum eladása tette szükségessé. A fegyverzeti szakgyűjtemény azonban több biztonsági berendezés beszerelését, szabályzók életbeléptetését tette szükségessé.

A technikai eszközök elhelyezésére egy jó állapotú, megfelelő térrel rendelkező hangár került a múzeum birtokába. A kiállítási terület leválasztásra került a korábbi használatól, önálló bejáratral rendelkezik. Itt azon eszközök kerültek biztonságos elhelyezésre, amelyek a Lehel úti objektumban is megtalálhatók voltak, kibővülve még néhány eszközzel.

A Haditechnikai Múzeum az új kiállítási helyen a tervek szerint igen igényes, szépen rendezett kiállítást tervezett berendezni a kibővített logisztikai szakgyűjtemény bemutatására. Az új szakgyűjtemény tervezett ünnepélyes átadására első alkalommal 2013. november 28-án került volna sor.

A szakgyűjtemény létrehozásának története 2013 végével azonban nem fejeződött be. Elrendezésére korábban már készültek látványtervek. Ezeken még a folyósó kis szekrényei is megvannak, melyeket akkor bemutató vitrinekként terveztek hasznosítani.

18. számú ábra. A kiállítótér tervezett alaprajza 2014-ben

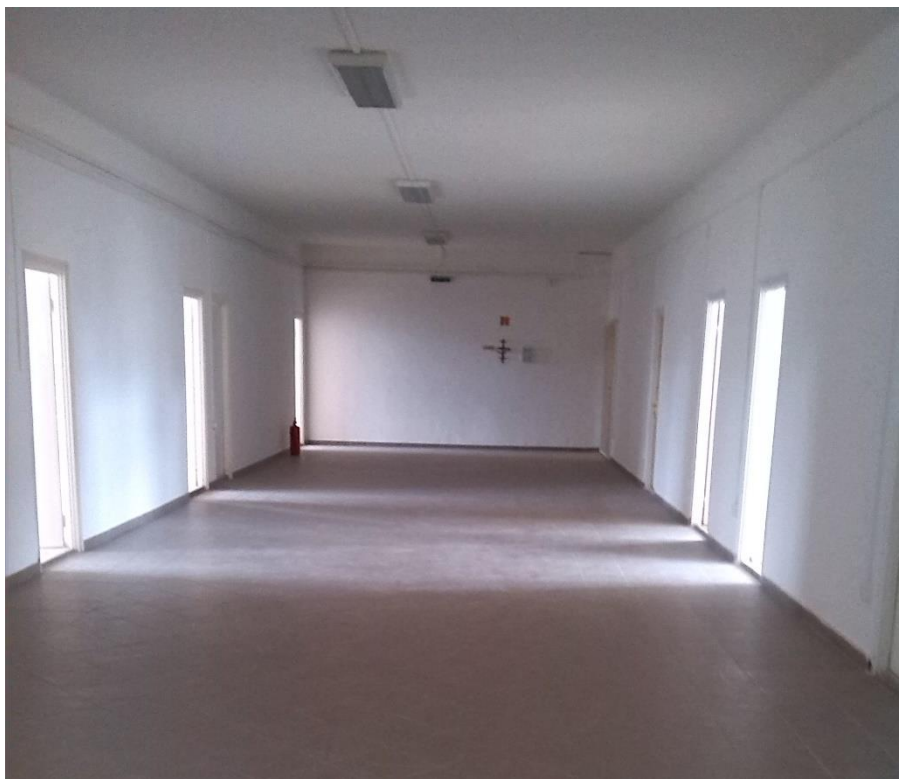
A későbbi elgondolások szerint azonban a folyósói szekrényeket eltávolították. Látszólag megindult a kiállítási terület berendezéséhez szükséges anyagok beszállítása, bár még nem készült el a teljes felújítás.

19. számú ábra. A befejezetlen kiállítótérbe elkezdődött az anyagok beszállítása

A Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HM HIM) 2015-ben levélben értesítette dr. Dankó István államtitkár urat és tájékoztatta Baráth István dandártábornok urat, hogy a befejezetlen karbantartási, állagmegóvási munkák miatt az év végi kiállítás megnyitója ismét elmarad.

Az elkövetkezendő időszakban a HM HIM látszólag jelen volt, de a berendezésért nem tettek semmit. 2016-ban a kiállítás tervezett területét már nem erre a célra kívánták hasznosítani, majd a kiállítás teljes anyagát (Hadtáp szakgyűjtemény, HTI múzeumi anyag) és a berendezések anyagát rövid időn belül a HM HIM általunk ismeretlen helyre szállította.

20. számú ábra. A felújított „kiállítótér” (a gyűjtemény anyagait a szobákban helyezték el, hogy a kövezést, festést el tudják végezni.)

2017. óta a gyűjteménnyel nem történt semmi annak ellenére, hogy a Magyar Katonai Logisztikai Egyesület, mint szakmai segítségadó több kísérletet tett a gyűjtemény sorsának rendezésére. A kiállítás berendezéséhez azonban a logisztika sokrétűsége miatt a szakmai ismeretek nem mellőzhetők, és sajnos a HIM ezt a területet megítélésem szerint nem tekintette sajátjának. Az Egyesület által végzett fizikai munka ugyan veszteségbe ment, de a szakértők elméleti munkájának

eredményeként az internet lehetőségeit kihasználva folyamatosan feldolgozzák szakmai múltunk emlékeit, értékeit.

A digitális szakgyűjtemény létrehozásánál alapvetően két fontos terület került elsődlegesen előtérbe, az egyik a hadfelszerelési dokumentumok leírási rendszerének digitalizálása, a másik a szakmaiéletút-interjúk készítése, archiválása. Ez utóbbi különösen fontos, hiszen a XX. századi logisztika hatalmas ütemű fejlődése, annak a hadseregbéli megjelenése és alkalmazása az életutakban határozottan, élményszerűen tükröződik. Bemutatásukkal az alkalmazók számára az időszak tanúi sok tapasztalat és segítő gondolat átadásával teszik teljesebbé az igen összetett szakterület megismerését.

A hadfelszerelési dokumentumok rendszerezésére, feldolgozására egy különálló adatbázist alakítottak ki. A 2013-tól napjainkig terjedő időszak alatt több levelezés, dokumentáció keletkezett, melyek az MKLE dokumentumtárában megtalálhatók.

A mai világban mindenki számára igazolni látszik az a tény, hogy a logisztika nem az utolsó valami, amely mellőzhető, mert nélküle nincs eredményes tevékenység, ezért ezen terület szakmai történetének is kellő helyet kell biztosítani a katonai archívumban. Bízunk benne, hogy egyszer ez a gyűjtemény is megfelelő helyet kap a múzeumi környezetben.

A szakgyűjtemény történetének rövid áttekintését a kissé mostohán kezelt területnek a jövője iránt érzett aggodalom is motiválta. Nem titkolt célja a jelenlegi döntéshozók figyelmét erre ráirányítani.

Dr. Zimonyi István ezredes

(1919 – 2011)

Zimonyi István 1919-ben katonacsaládban született, édesapja hivatásos tiszthelyettesként nagy hatással volt a pályaválasztására. Középiskolai tanulmányait kereskedelmi középiskolában végezte, ott érettségizett. 1940-ben vonult be a Magyar Királyi Honvédségbe, és mint érettségizettet tartalékos tiszti tanfolyamra iskolázták be. A tanfolyam kiváló elvégzését követően felvételt nyert a Ludovika Akadémiára, mivel már rendelkezett tiszti alapvégzettséggel. A háborúra való tekintettel rövidített idejű tisztképzésre került. Hadnaggyá avatása után azonnal frontszolgálatra osztották be. A fronton nyújtott szolgálata elismeréseként megkapta a „Signum laudis” kitüntetést. A fronton történt

sebesülését követően a hadbiztosi szolgálaton belül a gazdasági hivatalnál teljesített szolgálatot. A háború végén hadifogságba került, ahonnan 1948-ban tért haza. Ezt követően jelentkezett a demokratikus hadseregbe. Felvétele után a Honvédelmi Minisztériumba került, ahol Janza altábornagy – miniszterhelyettes – segédtisztje lett. Németül és oroszul egyaránt jól beszélt. 1953-ban beiskolázták a Zrínyi Miklós Katonai Akadémiára, ahol hadtáp szakon végzett. Ezt követően tanárként dolgozott az Akadémián, majd a szentendrei Tiszthelyettesképző iskola hadtápfőnöke lett. Később visszahelyezték a Honvédelmi Minisztérium hadtápfőnökségére, ahol a közgazdasági osztály vezetésével bízták meg.

Levelező szakon közgazdasági egyetemi végzettséget, majd a Zrínyi Miklós Katonai Akadémián a hadtudomány kandidátusa címet szerezte meg. Kandidátusi értekezését a „Statisztikai elemzés a hadtáp gazdálkodásban” témakörben írta. Tudományos tevékenységének egyik maradandó és máig is egyedül álló munkája a szerzői kollektívában megírt: „A magyar katonai ellátó (hadtáp) szolgálat története (Az őshazától 1949-ig)” című munkája, amely a magyar katonai logisztika átfogó történetének szakirodalma. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia köztestületének is. Nyugdíjba vonulása után az MN Hadtáp Főnökségnél a raktározás korszerűsítésének témakörében dolgozott.

Az MN Hadtáp Kiképző Központban hozta létre az első hadtáp szakanyaggyűjteményt. A szakgyűjtemény elhelyezésére született döntésnek megfelelően áthelyezésre került a Daróczi úti objektumba, majd annak értékesítése után a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeumhoz kerülve, a Lehel utcai bázisra, végül a Kerepesi úti objektumba lett az áttelepítés tervezve. A Lehel utcai objektumban elhelyezett gyűjtemény kibővült a logisztikai szakterület más szakágaival is. 2011-ben bekövetkezett haláláig építette, fejlesztette ezt a gyűjteményt. A logisztikai szakterület egyik jelentős személyisége volt.